

Připravili jsme pro vás březnovou, jarem vonící rozesílku 5/2021. Najdete v ní pozvánky (str. 2–3), upozornění na grantové výzvy (str. 1), inspiraci a náměty (str. 5–6), program Učíme se venku (str. 7), projekt Škola pro udržitelný život (str. 8), tipy na pomůcky a publikace (str. 12–13), nabídku vzdělávání (str. 9, příloha 1), nabídku výukových programů a projektových dnů pro školy (str. 10–11, příloha 2), zprávy a informace.

Některé texty rozesílky zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

Nové texty jsou označeny ikonkou

Archív rozesílek:

www.liska-evvo.cz/rozesilka

Sledujte prosím web a Facebook LÍSKY, kde vás aktuálně informujeme o konání/rušení akcí. Jakmile situace dovolí, sdělíme vám termíny plánovaných vzdělávacích akcí.

Akce do DIÁŘE:

Čt – Pá 22.–23. dubna	Rozšiřující studium pro koordinátory EVVO www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 3. června	XX. Krajská konference o EVVO, téma: Cíle udržitelného rozvoje www.liska-evvo.cz
Úterý 2. listopadu	Workshop Simulační a strategické hry ZMĚNA TERMÍNU! www.liska-evvo.cz

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Nabídka vzdělávacích akcí LÍSKY
- 2 Nabídka programů LÍSKY pro školy

Zdroje (nejen) pro EVVO

Jak pečovat o životní prostředí?

Vzdělání dětí podpoří dotace Výzva č. 1/2021: Pilíře EVVO

Ministerstvo životního prostředí podpoří EVVO. Na projekty, které zlepší povědomí dětí o životním prostředí, vyčlenilo 40 milionů z rozpočtu Státního fondu životního prostředí ČR. Dotace směřují do nových i navazujících vzdělávacích programů zaměřených na témata změny klimatu, udržitelné spotřeby nebo třeba prevence vzniku odpadů, a to jak offline, tak online formou. Peníze mohou školy a další vzdělávací organizace použít nejen pro výuku žáků, ale i lektorů a učitelů.

Žádosti lze podávat od 15. března do 31. května 2021, podpořené projekty musí být realizovány nejpozději do 31. prosince 2024.

www.mzp.cz/cz/news_20210226-jak-pecovat-o-zivotni-prostredi-Vzdelani-deti-podpori-dotace

Výzva Sážíme budoucnost – hlavou – srdcem – rukama

Nadace Partnerství vyzývá: zasadte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů pro odolná města a zdravou krajinu.

www.sazimebudoucnost.cz

Zprávy z LÍSKY

Férový obchůdek a kancelář LÍSKY otevíráme zpravidla v pondělí a čtvrtek. Doporučujeme předem zavolat na tel. 605 806 840, nebo se ozvěte na infoevvo@seznam.cz

Plánujeme osvětové kampaně, projektové dny a výukové programy pro školy, vzdělávací akce pro pedagogy a lektory EVVO, kompletujeme sady pomůcek pro učení venku, promýšlíme nové programy a pomůcky. Zahájili jsme nový projekt Učíme se venku s Lískou, podpořený MŽP - začínáme připravovat 4 nové programy pro MŠ, ŠD, I. stupeň ZŠ a SVČ, pro pedagogy vytvoříme i novou metodiku s ověřenými náměty pro jednotlivá roční období. Pokračujeme v koordinaci programu Škola pro udržitelný život pro náš region – zapojeny jsou ZŠ Huslenky a ZŠ INTEGRA Vsetín. A úplně nejvíc se těšíme, až se potkáme.

Osvětové kampaně LÍSKY

Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (1.–30. dubna)

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené – podpora Fairtrade (celoročně)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (1. května – 30. června)

Stromy a my (15. září – 31. října)

Po dobu trvání dané kampaně poskytujeme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi. V regionu jsou připravovány programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd.

www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Podpořte LÍSKU

Programy a činnost LÍSKY můžete finančně podpořit dvěma způsoby:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2020 členové Klubu Lísky zaslali 42.900 Kč. Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2020 jsme z vašich darů získali 14.406 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

Pozvánky

XX. Krajská konference o EVVO

Jubilejní akreditovaná vzdělávací akce na podporu krajského systému EVVO ve Zlínském kraji.

TÉMA: Cíle udržitelného rozvoje – jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa.

Zlín, 3. 6. 2021, prostory Fakulty technologické, UTB Zlín

REFERÁTY, WORKSHOPY A PREZENTACE PŘIPRAVUJÍ:

- Doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc., vedoucí Katedry rozvojových a environmentálních studií UP Olomouc: **Dějiny blízké budoucnosti – sedm možných scénářů.**
- RNDr. Yvonna Gailly, Ekologický institut Veronica: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa.**
- Mgr. Ing. Lenka Pánková, ARPOK Olomouc: **Globální rozvojové vzdělávání v životě školy.**
- Bc. Petr Kucka, Centrum Veronica Hostětín: **Příklady programů pro školy.**
- Ing. Jan Smrčka, Simona Neprašová, Tereza Praha: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa na příkladu Ekoškolky.**
- Mgr. Helena Nováčková, Lipka Brno: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa na příkladu ověřených témat a námětů v programu MŠ.**
- Mgr. Helena Nováčková, Bc. Tadeáš Žďárský, Lipka Brno: **Růst či nerůst?**
- Mgr. Johana Krajčířová, Mgr. Ing. Lenka Pánková, ARPOK Olomouc: **Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) – inspirace do výuky.**
- Doc., RNDr. Jan Růžička, Ph.D. Fakulta technologická UTB: **Laboratorní pokus.**
- Mgr. & Mgr. Bohuslav Sedláček, ZŠ Vsetín, Rokytnice: **Jeden svět na školách.**
- RNDr. Blažena Hušková: **Místně zakotvené učení.**
- Mgr. Lenka Pavelčíková, DDM Šikula Uherské Hradiště: **Příhody ze zahrady líšky Bystroušky.**
- Ing. Jan Smrčka, Simona Neprašová, Tereza Praha: **Čtyři příběhy Ekoškolky.**
- Mgr. Helena Nováčková, Lipka Brno: **Luční školka.**
- Mgr. Vladimír Šácha, VIS Bílé Karpaty: **Voda – život v každé kapce**

Dopolední program i workshopy proběhnou ve dvou sekcích:

Sekce A

pro MŠ a I. stupeň ZŠ

Sekce B

pro II. stupeň ZŠ a SŠ

www.liska-evvo.cz/doc/krajska-konference

Přihlášky do 21. 5. 2021.

Webinář ZAMILUJ SI PŘÍRODU, úterý 9. března 2021

<https://www.facebook.com/events/1128788007543573/>

Pokud se chcete webináře přímo účastnit a pokládat Martinu Křížovi dotazy, přihlaste se a zašleme vám informace k připojení www.lipka.cz/eprihlasky?idc=1017&kod=976

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 5/2021

strana 2

Pozvánky

- **Symposium ŽIVÉ ZEMĚDĚLSTVÍ,**
12.–13. března 2021
více info na www.asociaceampi.cz/colame/symposium/

- **Letošní Hodina Země se bude konat 27. března 2021.**
Českým koordinátorem této celosvětové kampaně je Ekologický institut Veronica.
www.facebook.com/hodinazemecr

- **Pozvání na akreditovaný seminář PO ČEM ŠLAPEM? půda v přírodní školní zahradě**
Lektorky Petra Štěpánková, Hanka Pivečková a Dana Křivánková
25. března 2021 od 8.30 do 15.30, ZOOM

Na semináři se dozvíte, jak pečovat o půdu a chránit ji před erozí, jak ji zúrodňovat podle principů přírodního zahradničení. Naučíte se správně kompostovat, mulčovat a zeleně hnojit. Odhalíte principy koloběhu živin v půdě a dozvíte se proč jsou živočišné nenahraditelnou součástí zdravé půdy.

Cena 1 500 Kč | pedagog, 1 815 Kč | nepedagog – cena navýšena o DPH, lze hradit z šablón.

Přihlášku najdete na www.lipka.cz/eprhlasky?idc=1017&kod=977

- **Konference Úspěch pro každého žáka 2021 Na vlně změny, 20. dubna 2021**

On-line více na <https://ucimekvalitne.cz/2021/>

- **Webinář Badatelsky orientované vyučování – úvod, 28. dubna 2021, Mgr. Lenka Pavelčíková**
www.projektsypo.cz/webinare.html
www.npi.cz/webinare/295-badatelsky-orientovane-vyucovani-bov-uvod

Zprávy z webu a tisku

Lidé na krmítkách sečetli půl milionu ptáků, vede koňadra

Přes půl milionu ptáků lidé sečetli při letošní Ptačí hodině, meziročně o 100.000 více. Akce, která se konala o druhém lednovém víkendu, se zúčastnilo více než 27.000 lidí, loni jich bylo zhruba 22.000. Nejčastěji pozorovaným druhem byla opět sýkora koňadra, skokanem roku čížek lesní, uvedli zástupci České společnosti ornitologické (ČSO) v tiskové zprávě.

„Žádný jiný pták nelétal na krmítka častěji než sýkora koňadra. Zaznamenalo ji 85 procent sčítatelů. Na druhém místě, s výskytem na 66 procentech krmítek, byla sýkora modřinka,“ uvedla koordinátorka Ptačí hodinky Alena Skálová. Sýkora koňadra byla nejčastěji spatřeným druhem během všech tří dosavadních ročníků. Na druhém a třetím místě pak znovu skončili vrabec polní a vrabec domácí - oba přilétli téměř na 40 procent pozorovaných míst.

Nejvíce tentokrát poskočil čížek lesní. Z loňského čtyřicetátého místa se vyhoupl na deváté. „Letošní zima je na čížky opravdu bohatá, a to nejenom u nás. Více čížků pozorovali také účastníci sčítání v Rakousku a Bavorsku, které bylo ve stejný termín jako česká Ptačí hodinka. Během ní čížci přilétli na 14 procent krmítek, loni to byla necelá tři procenta,“ popsala Skálová. Lidé letos zaznamenali například také více kosů černých. Zatímco loni přilétli na polovinu krmítek, letos už byli součástí 57 procent všech pozorování.

„Bude velmi zajímavé sledovat, jak se situace vyvine v příštím roce. Každopádně na příkladu čížků i kosů vidíme, proč je důležité sčítat několik let po sobě - jen tak zjistíme, jestli se jedná o krátkodobé výkyvy, nebo skutečně dochází k dlouhodobým změnám,“ uvedla Skálová. Účastníci Ptačí hodinky musí hodinu zůstat na jednom místě a zaznamenat vždy nejvyšší počet současně pozorovaných jedinců každého druhu.

„Stejně jako loni viděla polovina účastníků na svém krmítku šest a více druhů ptáků. Nejvíce ptačích druhů (45) během své Ptačí hodinky zaznamenal účastník z Opatovce na Svitavsku. V průměru během jedné hodiny přiletělo téměř 29 opeřenců,“ uvedla koordinátorka. Jen na necelá tři procenta krmítek podle jejich slov nepřilétli během hodiny žádní ptáci. Skálová podotkla, že i taková pozorování jsou cenná, neboť odborníkům pomáhají zjistit, kde ptáci chybí.

Ptačí hodinka je součástí takzvané občanské vědy, kdy veřejnost pomáhá vědcům s výzkumem.

www.ceskenoviny.cz/zpravy/1996952

Zprávy z Regionálního dobrovolnického centra Zlínského kraje Máme radost z nového spojení ve Zlínském kraji!

Iniciovali jsme online „setkání“ koordinátorů dobrovolníků ve Zlínském kraji, abychom společně sdíleli naše radosti i trable a dali tak několik nápadů na schůzku RDC s náměstkyní hejtmana paní Ančincovou a pracovníci Krajského úřadu za oblast dobrovolnictví, neziskového sektoru a sociální odvětví. A protože nám to sdílení báječně šlo a bylo to pro všechny strany obohacující, dohodli jsme se, že z toho uděláme pravidelnou aktivitu.

Každé první úterý v měsíci v 9:00 se tak můžeme těšit na „Kávu s koordinátory“. Pracujete s dobrovolníky a chcete se přidat? Chcete s dobrovolníky začít pracovat a chcete „nakouknout pod pokličku“?

Napište nám, spojíme se. Nebo se připojte přes tento odkaz:

<https://meet.google.com/fzf-fryd-mhg>, budeme se těšit na viděnou a slyšenou i s Vámi.

Vaše Regionální dobrovolnické centrum Zlínského kraje

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání prošel revizí,

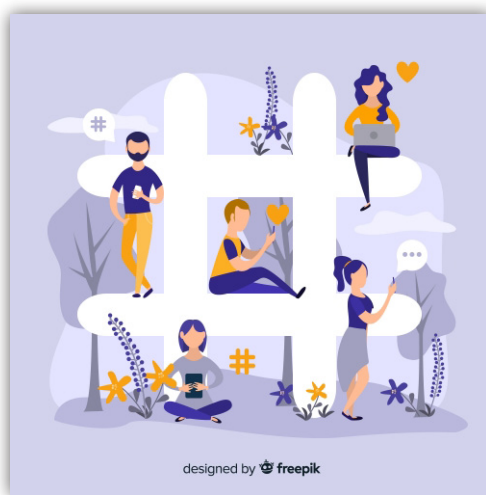
přehled změn najdete na

<https://revize.edu.cz/prehled-zmen-v-rvp-zv>

10 vzdělávacích trendů pro rok 2021

Jak bude vypadat vzdělávání v roce 2021? Jaké přístupy a technologie jej ovlivní a budou formovat? Článek představuje několik vzdělávacích trendů současnosti a nabízí jejich vliv na další charakter vzdělávání.

<https://spomocnik.rvp.cz/clanek/22792/10-VZDELAVACICH-TRENDU-PRO-ROK-2021.html>

Témata vzdělávání v roce 2021

Další témata najdete v Tiskové zprávě

http://bit.ly/Temata_školvství_2021

Zprávy z webu a tisku

Ptákem roku 2021 je káně lesní

Cílem udělení titulu káni je lépe představit veřejnosti tento hojný, ale přehlížený druh naší krajiny. Pozorováním kání lesních se můžete dozvědět více o způsobu života jinak spíše plachých a nepočtených dravců.

Čtěte více v článku www.birdlife.cz/ptak-roku-2021-kane-lesni/

S vyhlášením ptáka roku vychází zvláštní číslo časopisu Ptačí svět věnované káni – ke stažení na https://bigfiles.birdlife.cz/PS/PS_2021_01.pdf

Strategie 2030

Zapojme všechny (děti) do vzdělávání!

Podporu pro společné vzdělávání nabízí nová interaktivní aplikace. Najdete tu témata a nápady pro práci s:

- dětmi s problémovým chováním,
- nadanými dětmi,
- dětmi s odlišným mateřským jazykem,
- dětmi se speciálními potřebami.

Jsou tu přehledné tipy pro vedení škol, školní poradce, asistenty pedagoga i rodiče.

Inkluzi v praxi podporuje Projekt APIV B, který běží pod hlavičkou Národní pedagogický institut ČR a který aplikaci vytvořil.

Více na:

www.edu.cz/aplikace-zapojme-vsechny-pomaha.../

Interaktivní webovou aplikaci najdete na:

www.zapojmevsechny.cz

Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

Jak učit Poly

V loňském roce jsme v Lísce vydali **metodiku pro pedagoga Jak učit s POLY**. Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ. Environmentální výchova. Polytechnické vzdělávání.

METODIKA OBSAHUJE:

- Doporučené postupy a činnosti „Jak učit POLY“.
- Motivační příběh.
- Inspirativní příklady aktivit, pokusů a pomůcek k tématům ZAHRAVA, VODA, PŮDA, VZDUCH, SLUNCE s aspektem na:
- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije.
- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním prostředí, jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách.
- Vytváření povědomí o vlastní souvazečnosti se světem, s živou a neživou přírodou, planetou Zemí.
- Rozvoj a podporu zájmu o pozorování přírody a přírodních jevů.
- Osvojení poznatků a dovedností potřebných k pobytu venku, pozorování, objevování.
- Práci ve skupině, podle pokynů a pravidel.

Vydáno v projektu „Jak učit POLY“. Projekt spolufinancován Zlínským krajem.

Pro práci s metodikou je připraven akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy a 5 sad pomůcek. Sady pomůcek lze dodat po dohodě, na míru školy, projektu MAP, šablon apod.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

www.liska-evvo.cz/doc/metodiky

VODA – život v každé kapce

Vzdělávací program pro žáky II. stupně základních škol a víceletých gymnázií, který LÍSKA nabízí školám už třetím rokem. Jakmile situace dovolí, mohou se školy opět hlásit.

Tematický projektový den ve škole na podporu projektové výuky.

Přispívá k rozvoji přírodovědné gramotnosti, osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zvyšuje znalosti a dovednosti v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady znečištění i úbytku vody, podporuje šetrné spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou s dopadem na naplňování cílů udržitelného rozvoje.

6. ročník: Cesta VODY

7. ročník: VODA v krajině

8. ročník: Spotřeba VODY

Žáci se aktivně seznamují s příčinami a dopady ohrožení vody, získávají náměty na možnosti odpovědného spotřebitelského chování a zodpovědného hospodaření s vodou.

Pro učitele byla vydána **Metodika – doporučení k projektovému dni, k zapůjčení je sada pomůcek** (seznam v metodice).

Pro lektory jsou zpracovány manuály a sady pomůcek k výuce.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí č. 58/32/20. Spolufinancováno z prostředků Zlínského kraje a Povodí Moravy, s.p.

www.liska-evvo.cz/doc/voda-zivot-v-kazde-kapce-1

Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

Programy LÍSKY pro rodiny s dětmi

Vybírat můžete z nabídky exkurzí, víkendových a prázdninových pobytů, táborů, programů i soutěží.

www.liska-evvo.cz/doc/rodiny-s-detmi

Volné chvíle můžete s dětmi trávit VENKU, například ve společnosti skřítky Lískáčka – zpřístupnili jsme všechny vytvořené metodické listy,

www.liska-evvo.cz/doc/namety-lisky

Náměty na pozorování, tvoření a hry v přírodě najdete zde

www.liska-evvo.cz/doc/namety-a-pomucky

Nově zde najdete **Hravé učení pro děti**,

www.liska-evvo.cz/doc/hrave-uceni-pro-deti

Inspirace z Přírodovědného centra TRNKA při DDM Šikula Uherské Hradiště

Najdete na webových stránkách DDM Šikula, www.ddmsikula.cz

Staňte se Fairtradovou školou,

www.fairtradeskoly.cz/kontakt

Nakupujme odpovědně

MŽP chce inspirovat firmy i veřejnou správu k odpovědným nákupům.

www.cr2030.cz/magazin/kvalita-zivota/mzp-chce-inspirovat-firmy-i-verejnou-spravu-k-odpovednym-nakupum/

7 filmů a pořadů, které vás odnaučí plýtvat jídlem

Než potraviny doputují do našich spíží a ledniček, mají za sebou často velmi dlouhou cestu. Tak složitou, že kdybychom se na ni sami vypravili, už nikdy bychom jídlo nevyhodili. Tady je pár tipů na dokumenty, které vám hodnotu jídla přiblíží a seznámí vás s lidmi, kteří se plýtvání jídlem rozhodli řešit po svém.

<https://zachranjidlo.cz/8214/6-filmu-ktere-vas-odnauci-plytvat-jidlem/>

Sedmáci a ochrana želv

Děti už to doma nebaví a učitelé si přijdou jako vyvolávači duchů z černých obrazovek, přesto se i v téhle době na některých školách daří učit i o globálních problémech.

Klobouk dolů pro ZŠ Hlučín - Rovniny, okres Opava

Inspirujte se našimi materiály pro výuku doma i ve škole i Vy

www.morskezelvy.cz/aktivity-v-cr.htm – krátké video, omalovánky s úkoly pro děti z 1.stupně, čtenářská lekce, matematická i přírodovědná pro žáky 2.stupně ZŠ.

Hanka Svobodová

Úkoly lišky Bystroušky

DDM Šikula Uherské Hradiště připravil úkolovou soutěž.

JAKÉ JSOU PRAVIDLA SOUTĚŽE?

- Zapojit se může každý, kdo rád pozoruje a zkoumá své okolí.
- Úkoly můžete plnit kdykoliv. Zapojit do soutěže se můžete také kdykoliv v jejím průběhu.
- Plňte úkoly, které se vám líbí. Nemusíte plnit vše. Nezapomeňte, že kreativě se meze nekladou.

Řešení úkolů zasílejte na e-mail: lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz

Po jejich odevzdání vám zašleme správné řešení.

Za plnění úkolů získáte body do průběžného hodnocení. Nejlepší plnitele odměníme.

Každý účastník získá drobnost za účast.

Nové úkoly vychází vždy 1. a 3. středu v měsíci. Budou vyvěšeny na webových stránkách DDM Šikula a přihlášeným účastníkům zaslány na jejich kontaktní e-maily.

Registrace do soutěže: lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz

ZASÍLETE:

- jméno a příjmení účastníka
- věk
- kontaktní e-mail, kam budeme zasílat úkoly
- přezdívku, pod kterou bude účastník veden v bodové tabulce

www.ddmsikula.cz

Učíme se venku

Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Pokud hledáte inspiraci ven, připojte se ke skupině UČÍME se VENKU na Facebooku nebo prozkoumejte www.ucimesevenku.cz

LETOS TO STÁLO ZA TO!

Bílou učebnu jsme si všichni dosyta užili. Článek na blogu četlo již přes 12 000 zájemců o učení a řádění venku.

Přidali jsme nové hry. Otestujte všech 50 nápadů na <https://ucimesevenku.cz/pomucky-z-nebe-zdarma/>

JARNÍ VOŇAVÉ UČENÍ

Připravili jsme pro vás lekce, aktivity, knihy a pomůcky, které lákají ven hned na jaře.

<https://ucimesevenku.cz/jaro/>

VYZKOUŠEJTE „ŠKOLA DOMA - ŠKOLA VENKU“

čeká na vás přes 50 aktivit ven

<https://ucimesevenku.cz/skola-doma/>

Láká vás učení venku – připojte se do skupiny <https://www.facebook.com/groups/ucimesevenku/>

VYZKOUŠEJTE AKTIVITY PLNÉ HRANÍ I UČENÍ V PRAXI.

Učte se s dětmi i rukama a v pohybu.

Vytvořte si rituál. Denně alespoň na chvíli ven do zeleně.

Učíme se venku s LÍSKOU

Začínáme připravovat 4 nové programy Učíme se venku s LÍSKOU pro MŠ, ŠD, I. stupeň ZŠ a SVČ.

Pro pedagogy vytvoříme i novou metodiku s ověřenými náměty pro jednotlivá roční období.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

Sledujte náš web, facebook a rozesílku.

METODIKY UČÍME se VENKU

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven a získajte:

- přes 40 nových lekcí
- celkově přes 100 lekcí ven
- dohromady 568 stran inspirace ven.

www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

UŽ SLYŠÍTE JARO?

Teď je ideální čas zanořit se s dětmi do ptačí říše. Objevujte, hrajte si a žasněte s dětmi venku. Inspiraci najdete na www.ucimesevenku.cz/skola-doma/ a pokud si chcete zkrátit cestu ven přihlaste se do **online kurzu Učíme se venku. PŘIHLAŠOVÁNÍ KONČÍ** již brzy: 23. 2. na <https://ucimesevenku.cz/onlinekurz-jaro2021/>

Vyzkoušejte:

Ptačí zobáky <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#zobaky>

Sbírkou peří <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#peri>

Ptačí masky <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#masky>

Ptačí křídla <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#kridla>

Ptačí hnízda <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#hnizda>

Ptačí divadlo <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#divadlo>

Ptačí krmítko <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/krmitko/>

Krmítko pod dohledem <https://ucimesevenku.cz/laborator.../krmitko-pod-dohledem/>

Ptáci ve městě <https://ucimesevenku.cz/laborator.../mestsky-ptaci-detektiv/>

Vodní ptáci <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/vodni-ptaci/>

Hnízdní krmítka <https://jdeteven.cz/games/cz/tohle-neni-krmitko>

JARNÍ ON-LINE kurz UČÍME se VENKU

najdete na <https://ucimesevenku.cz/onlinekurz-jaro2021/> na společný čas venku!

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkosti a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Škola pro udržitelný život

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpadky? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se se věnují těmto tématům:

Škola pro udržitelný život je škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Představujete si takto svoji školu? **Každá základní nebo střední škola se může stát Školou pro udržitelný život!**

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**). Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Ve Zlínském kraji jsou od října 2020 zapojeny ZŠ INTEGRA Vsetín a ZŠ Huslenky. Další školy plánují zapojení v roce 2021.

Pro více informací či zapojení do projektu se ozvěte:
infoevvo@seznam.cz, Iva Koutná
www.skolaprozivot.cz/Skola-pro-zivot.html

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs).

Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezládně sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/
www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje?

Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás?

Informační videovzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s.

www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

Ministerstvo životního prostředí

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfpz.cz

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVČ.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Projektové dovednosti (nejen) v EVVO.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

Informace a přihlášky: infoevvo@seznam.cz

Specializační studium koordinátor EVVO 2021–2022

LÍSKA ve spolupráci s ALCEDEM – střediskem volného času Vsetín a Vzdělávacím a informačním střediskem Bílé Karpaty plánuje v ZÁŘÍ 2021 otevření nového kurzu akreditovaného specializačního studia pro školní koordinátory EVVO pro pedagogy MŠ, ZŠ, SŠ i SVČ.

Termín studia: září 2021 – podzim 2022

Rozsah: 250 vyučovacích hodin přímé výuky s využitím aktivních metod a forem, praktických cvičení, terénních exkurzí a pomůcek.

Místo konání: Hájenka Na novém světě, Vsetín, výjezdy na pracoviště EVVO v regionu

Lektoři: pedagogové s mnohaletými praktickými zkušenostmi, odborníci zabývající se environmentálním vzděláváním, didaktikou, plánováním školních zahrad, ochranou životního prostředí, tématy udržitelného rozvoje, rozvojovým vzděláváním atd.

Studium k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy – v souladu s § 9, odst. 1, písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb. (specializační studium).

Účastníci získají: osvědčení, sadu materiálů do výuky

Během kurzu vypracují Školní plán EVVO pro svou školu.

V případě zájmu o studium vyplňte přihlášku,

<http://www.liska-evvo.cz/doc/specializacni-studium-koordinator-evvo-2>

Informace: infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY,** www.liska-evvo.cz/doc/knihovna

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na:

www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 5/2021

strana 9

Výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy

■ Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,
www.cevzabka.xf.cz/vp.html

■ Centrum Veronica Hostětín,
www.hostetin.veronica.cz/skoly

■ Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín
www.ddmastra.cz/vyukove-programy

■ Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole,
www.prokrajinu.eu

■ Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz

■ Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz

■ Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště,
www.ddmsikula.cz

■ Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,
www.bilekarpaty.cz/vis

■ LÍSKA, z.s.,
www.liska-evvo.cz
Financování možné i z tzv. „ŠABLON“.
INFORMACE:
infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

VÝUKOVÉ PROGRAMY LÍSKY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY, ŠKOLNÍ DRUŽINY

Učíme se venku s LÍSKOU

Témata: živá zahrada (ptáci, hmyz), stromy, jarní rostliny, půda, voda apod. v návaznosti na roční období.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí

Doporučeno: MŠ, I. st. ZŠ, ŠD, dětská skupina, SVČ

Počet účastníků: 15–28

Rozsah: 1–2 hodiny, možné i jako cyklus 2 a více programů v průběhu roku
Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádobí)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 15–30

Rozsah: 2 hodiny

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ A ŠD

www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Přispívá k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zaměření projektové výuky:

- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla) – doporučujeme Školní farmářský den,
- polytechnika, přírodovědná gramotnost (zahrada, voda, odkud se bere jídlo, učení venku, cíle udržitelného rozvoje),
- další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou.

Cenu stanovíme po upřesnění programu.

Školní farmářský den

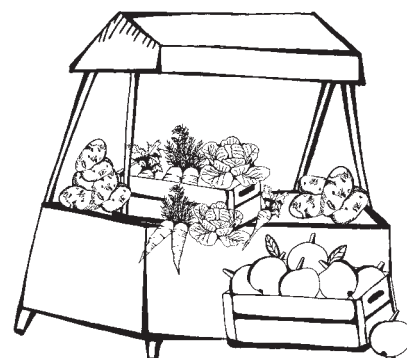
Hlavními tématy celodenního projektového dne je zemědělství, původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na vzájemné sdílení a učení („dětí – dětem“), odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce farmářů, potravinářských výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ a ZŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu, v souladu s projektovou výukou. **K zapůjčení (za manipulační poplatek) je sada pomůcek pro terénní pozorování u vody.**

6. ročník: CESTA VODY

7. ročník: VODA V KRAJINĚ

8. ročník: SPOTŘEBA VODY

Místo konání: učebna, laboratoř

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií • **Počet účastníků:** třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před výukovým programem (VP), VP (min. 1 vyučovací hodina) s lektorem, aktivní práce žáků po VP.

Učíme se s POLY – Učíme se venku

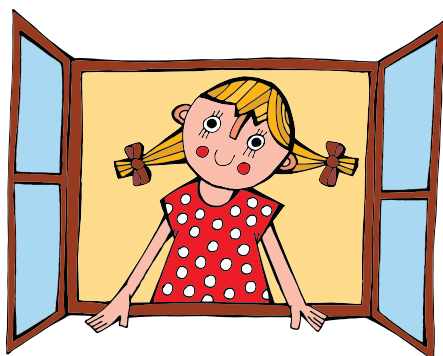
Rozvoj přírodovědné gramotnosti a polytechnických znalostí a dovedností – objevování a pozorování pestré přírody kolem nás.

Společný motivační úvod, 6 a více stanovišť s úkoly (hmyz, ptáci, půda, voda, tvary, příběhy jídla apod.), hodnocení.

Místo konání: zahrada, venkovní areál školy

Doporučeno: MŠ, I. st. ZŠ, ŠD • **Počet účastníků:** do 60 dětí

Rozsah: 4 vyučovací hodiny (4 x 45 minut)

EXKURZE LÍSKY NA FARMY A K REGIONÁLNÍM VÝROBCŮM

Po vzájemné dohodě zahrnuje dopravu autobusem, komentovanou exkurzi, praktickou činnost, ochutnávku produktů a tematický výukový blok.

Místo konání: farma, dílna či provozovna výrobce s ohledem na dostupnost.

Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD • **Počet účastníků:** 1–2 třídy

Rozsah: min. 90 minut + cesta tam a zpět

Cenu stanovíme po upřesnění programu a trasy exkurze, v návaznosti na počet žáků.

PROGRAM S LÍSKOU PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ, ADAPTAČNÍ POBYT ČI ŠKOLNÍ VÝLET

Po vzájemné dohodě zahrnuje:

- farmářskou stezku – farmářský den,
- stezku objevování přírody – Učíme se venku,
- tematický výukový program, např. VODA – život v každé kapce, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Z farmy na náš stůl, Učíme se s POLY,
- terénní exkurze do okolní přírody či na farmu,
- další témata dle potřeby MŠ či ZŠ.

Rozsah programu přizpůsobíme plánu školy.

Cenu stanovíme po upřesnění programu, v návaznosti na počet žáků.

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na

www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- **Klimatická soutěž CO2 liga, 10. ročník.** Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SŠ.

www.CO2liga.cz

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- **Badatelsky orientované vyučování,** <http://badatele.cz/cz>
- **Fairtradová škola** www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- **Globální rozvojové vzdělávání,** www.globalnirozvojovjevzdelavani.cz
- **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,** <https://globe-czech.cz/cz>
- **Jeden svět na školách (mediální vzdělávání),** www.jsns.cz
- **Mezinárodní program Ekoškola,** <https://ekoskola.cz/cz>
- **Odpovědná škola** www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- **Skutečně zdravá škola,** www.skutecnezdravaskola.cz
- **Světová škola,** www.svetovaskola.cz
- **Škola pro udržitelný život,** www.skolaprozivot.cz
- **Žákovské parlamenty,** www.skolaprodemokracii.cz

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

■ Jak učít POLY.

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek.

Informace a objednávky:
infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

■ Metodické listy Jak učít POLY, 4 ML Život v půdě, cena 40 Kč, www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1

■ Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem, Lenka Pavelčíková, cena 150 Kč.

Objednávky na infoevvo@seznam.cz.
Účtujeme poštovné.

■ on-line hra na téma VODA V KRAJINĚ „Pozor povodeň!“

REGISTRAČNÍ FORMULÁŘ NALEZNETE NA ODKAZU

<https://forms.gle/q73y5C9ktHENMQ1M8>

Po jeho vyplnění Vám dorazí e-mail s odkazem na hru a s instrukcemi.

KONTAKT: Mgr. Jan Husák, e-mail: husakjan@gmail.com, tel.: + 420 606 535 262

web: www.ursus.cz

■ Bez vody to nejde! A proč?

Bohatě ilustrovaná encyklopedie pro děti mladšího školního věku pojímá téma vody skutečně komplexně a také ukazuje, jak si zachovat tento veledůležitý přírodní zdroj, aby z něj mohl mít prospěch každý.

<https://nakladatelstvi.portal.cz/nakladatelstvi/aktuality/100610/bez-vody-to-nejde-a-proc>

■ Kniha Vodavoděnka. Voda není nuda! Ukazuje dětem i dospělým, jak

funguje koloběh vody v přírodě, kolik vody se spotřebuje na běžné činnosti nebo k vypěstování různého ovoce. A radí, jak vodu chránit a jak s ní šetřit!

Nakladatelství Pikola www.booktook.cz/p/vodavodenka/

■ Nové číslo bulletinu Mrkvička. Tématem je Otevřená školka.

www.pavucina-sev.cz

■ Nové číslo časopisu BEDRNÍK

Tématem jsou zelené límečky neboli green jobs - povolání pečující o životní prostředí.

www.pavucina-sev.cz

■ Nové číslo časopisu Školní zahrada. Číslo v zahradě – jsou všude.

V uspořádání květů, v křivkách ulity, v rozpočtu a sponu výsadby...

O tom všem v novém čísle čtvrtletníku Školní zahrada. Najdete tam taky matematické náměty pro výuku venku – od dětí z prvního stupně až po středoškoláky.

A napadlo by vás, že takový hmyzí hotel se dá využít snad v každém předmětu?

Naděšená tvůrkyně a správkyně školní zahrady ZŠ Příbyslav ukazuje, jak se dá všestranně využít i malý kus půdy. Papírovou Školní zahradu můžete získat jako přílohu Bedrníku, elektronicky se k ní dostanete přes [odkaz](#).

www.skolni-zahrada.cz/

■ Kniha Skřítek Kompostík a jeho kamarádi, Miluška Štefanová, příběhy z jedné zahrady, nakl. Pointa

■ Kniha Malý kutil

o kutění s dětmi, <https://maly-kutil.cz/naradi-pro-deti/>

■ Nová kniha Šárky Mikové Ani mámy nejsou stejné

Nejste v mateřství spokojená? Není divu. Dnešní mámy jsou zahlceny informacemi, jak „správně vychovávat“, porovnávají se s jinými mami a často na ně tlačí okolí (nejší důsledná, dítě nemá režim apod.). K fyzické únavě se tak přidává psychické vyčerpání a emoční labilita, které živí jejich výčitky a pochybnosti. Přitom stačí tak málo! Objevte, co potřebuje vaše osobnost, abyste byla v mateřství spokojená.

Více zde: www.teorietypu.cz/kniha-ani-mamy-nejsou-stejne/

■ Bádáme každý den

Objevujte s žáky přírodní vědy každý den!

www.nakladatelstvi-safran.cz/produkt/badame-kazdy-den-a/

■ NOVÝ REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE

„Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“

www.iskopenice.cz

■ Nová publikace Místně zakotvené učení

www.pavucina-sev.cz/data/X/n/T/sever-MZU-publikace-dobra-prax.pdf

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

Publikace: ZAMILUJ SI PŘÍRODU

Z dílny Chaloupek o.p.s. a Rezekvítku Brno. Najdete tu na 65 stranách nápady na hry zaměřené na posilování vztahu k přírodě.

www.rezekvitek.cz/?idm=12

METODIKY UČÍME se VENKU

Přes 40 nových lekcí, celkově přes 100 lekcí ven, dohromady 568 stran inspirace ven.

Více na: <https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>

Objednávejte v e-shopu www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

Nová ekologická encyklopedie pro každého

Nakladatelství Euromedia se podařil náramný počin. Takřka vzápětí po britském vydání knihy The Ecology Book (2019) vyšla tato jedinečná publikace také u nás v překladu RNDr. Petra Rotha, CSc. pod názvem **Knihy ekologie** (2020). Kolektiv sestávající ze tří autorek a čtyř autorů, špičkových odborníků z různých koutů světa, do ní vepsal snad všechny podstatné historické i nejsoučasnější poznatky z ekologie (a částečně i z environmentalistiky). Vzniklá encyklopedická publikace ohromí množstvím informací, promyšlenou strukturou, pestrostí pojednávání látky i vynikající grafikou. Každé z 94 témat obsahuje kromě vlastního výkladu doplněného srozumitelnými schémata a výstižnými fotografiemi také stručný přehled nejvýznamnějších badatelů věnovavších se tématu, odkazy na kapitoly, ve kterých lze nalézt další informace zasazující téma do širších souvislostí, a také citáty a medailony představitelů ekologických věd včetně přehledu jejich stěžejních děl.

Z nepřehledného množství faktů, zajímavostí a citátů je těžko vybrat to nejvýraznější, poněvadž čtenář v knize nenalezne žádná méně poutavá místa. Přesto si dovoluji (více méně namátkově) uvést mozaiku příkladů obdivuhodné dovednosti autorského týmu vysvětlit složité pojmy a jevy srozumitelně, stručně a přitom nezkrásně. Tak třeba: Darwinovy pěnkavy (s. 27), obezřetnost vůči geneticky modifikovaným potravinám (s. 36), Richard Dawkins a sobecký gen (s. 38), ekologická nika a vývoj jejího pojetí (s. 50–51), reintrodukce bobrů ve Velké Británii a její přínos pro posílení biodiverzity (s. 65), parazité a patogeny (s. 68), Edward O. Wilson a pojem biodiverzita (s. 81), proč je důležité znát jména organismů (s. 86), zakladatel etologie Niko Tinbergen a Konrad Lorenz (s. 116–117), ekosystém jako klíčový pojem (s. 134–137), neexistence odpadu v přírodních ekosystémech (s. 137), toky energií v ekosystémech (s. 138–139), význam resilience pro zotavování ekosystémů po disturbancích (s. 150–151), rostliny mají jinou časovou dimenzi (s. 167), ekologická sukcese a klimax (s. 170–173), holistický pohled na Zemi – E. P. Odum, James Lovelock, Lynn Margulisová (s. 210–211), teorie Gaia a Lovelockův model Daisyworld (s. 214–217), „otec národních parků John Muir (s. 236–237), pesticidy, DDT v potravním řetězci, Rachel Carsonová (s. 244–247), důsledky světelného znečištění (s. 252–253), pohromy odlesňování (s. 256–259), ozónová díra (s. 260–261), invazní druhy (s. 270–273), plastový odpad v mořích (s. 284–285), nedostatek vody ve světě (s. 288–289), ochrana přírody a životního prostředí, H. D. Thoreau (s. 294–299), současný stav výzkumu umělé fotosyntézy (s. 303), environmentální etika, Aldo Leopold a jeho Etika Země (s. 306–307), zelená hnutí (s. 308–309), snahy o zastavení změn klimatu, Al Gore, IPCC (s. 318–321) – a mnohé další.

Není divu, že se mezi tisíci informacemi vyskytne i několik nepřesností. Např. Gregor Johann Mendel nebyl „rakouským mnichem“ (s. 32), neboť sám sebe označoval za Moravana a žil i bádával ve starobrněnském augustiniánském klášteře. Ovšem zásadnějším nedostatkem je nesprávná formulace ve schématu vysvětlující skleníkový efekt, kde se uvádí, že „vodní pára a další plyny v zemské atmosféře... zachycují teplo ze Slunce“ (s. 202). Schéma navíc (slovy RNDr. Jana Hollana, Ph.D.) „chybně naznačuje, že infračerveného záření z ovzduší na povrch je méně než slunečního“. Dr. Holla proto nabízí mnohem přesnější schéma s komentářem. V knize kupodivu chybí zmínka o britsko-novozélandských autorech u nás vysoce ceněné publikace Ekologie: jedinci, populace a společenstva, jimiž jsou Colin R. Townsend, Michael Begon a John L. Harper (český překlad vydala Univerzita Palackého v roce 1997). Avšak ani uváděné výhrady pranic neubírají na celkově vysoké environmentálně-osvětové a vzdělávací hodnotě Knihy ekologie.

Asi málokterou encyklopedii lze přečíst „na jeden záťah“, tedy od začátku do konce. Domnívám se však, že v případě Knihy ekologie je to nejen možné, ale i velmi doporučené. I u nás jsme měli a stále máme řadu špičkových ekologů (např. Milena Rychnovská, Emil Hadač, Bedřich Moldan, David Storch, Stanislav Mihulka, Ladislav Miko, Pavel Nováček, Jiří Sádlo, Jan Žrzavý a další), kteří dokáží mnohé poznatky svého oboru převyprávět lidskou řečí, budme za Knihu ekologie velmi vděční. Mohla by hodně napomoci ke zvyšování tolik potřebné ekologické gramotnosti žáků a studentů všech stupňů škol v tom nejpravějším slova smyslu. Kéž by se tahle skvělá pomůcka dostala především do knihoven škol a středisek ekologické výchovy a brzo v nich patřila k nejoblíbenějším titulům!

Aleš Máchal, 19. 1. 2021

Knihy Justiny a Petra Danišových, SVOBODNÁ HRA: Jak nechat vyrůst radostné, odolné a samostatné děti

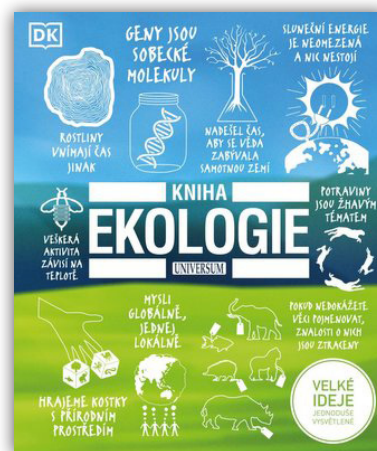
www.svobodnahra.cz/kniha

Jděte VEN, inspirativní náměty pro pobyt venku, www.jdeteven.cz

Fairtrade Česko a Slovensko má Youtube kanál

Najdete tam zajímavá videa o fungování Fairtrade a o životě pěstitelů, trailer na oceněný dokument Ve stínu kakaovníku, ale i videa o tom, proč Ladislav Zibura a Zuzana Kronerová nakupují Fairtrade.

<https://bit.ly/fairtrade-100>

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- 14115 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd. Více na www.veronica.cz či www.umenivibirat.cz

Přírodní zahrady

- Jak na přírodní zahradu poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- Kde jsou přírodní zahrady v Česku: www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín, <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- Ekozahrady, <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- Osivo vhodné pro přírodní zahradu nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete odkaz **Jak na školní přírodní zahradu**, www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- Časopis Školní zahrada.
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu. <https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovnu:
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.poctivevyrobene.cz

■ Regionální značky
www.regionalni-znacky.cz

■ Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků. Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska**.
www.iskopanice.cz

■ Mapa českých biopotravin,
<https://kde.lovime.bio/>

■ Nabídka farmářských a bio produktů
Eko sady Komňa, www.biosvestky.cz

Ekofarma Javorník Štítná, Mléko do škol,
Ing. Radka Barboříková, tel.: +420 731 210 48

■ **BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:**
Bezobaláč Zlín, Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874, prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,
Dlouhá 211, Uherské Hradiště, tel.: 777 956 032,
www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek

Bezobalov,
Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště, tel.: 774 874 734,
[www.facebook.com/Bezobalov-Uherské-Hradiště](http://www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradieste)

Bez Uherský Brod, Moravská 82, Uherský Brod,
www.facebook.com/BezUherskyBrod

Českův mlýn, Jarcová 160, Bystřička,
tel.: 733 539 250, ceskuvmlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem, Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240, hanka@vyrobkyspribehem.cz,
www.vyrobkyspribehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie, ulice Mostecká, Vsetín
[www.facebook.com/Delizia-Rozlévaná-EKO-drogerie](http://www.facebook.com/Delizia-Rozlevaná-EKO-drogerie)

ZeLo Bedýnky, ulice Mostecká, Vsetín

Fairtrade (Spravedlivý obchod)

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv. Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně. Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
www.liska-evvo.cz/doc/fairtrade-cesko-a-slovensko-prinasi-novinky-ze-sveta-fairtrade
<https://fairtrade-cesko.cz/>

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéšském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráíme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ, od řeky Bečvy).

S ohledem na aktuální situaci je ZAVŘENO!

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učít POLY
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.
Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 5/2021

strana 16